

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišтво
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
štev. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Čudno domoljubje.

Večkrat smo imeli priliko kazati svetu to ali ono „lepo“ lastnost naših domačih nasprotnikov. Imajo jih sila veliko, a nobena ni tako očitna, tako povsod prodirajoča, ko ravno so vraštvo do naroda in dežele, v kateri živé; to se ne dá nikjer skrivati, kakor kašelj ne, če se tu in tam nekoliko potuhne, o prvi priliki vendar le skoči kviško kakor močic na peresu, če ga pritisneš. Prilika za to jim je vsaka ljuba, če še tako neprimerna, v tem so prav podobni možu, ki je vedel povest o strelu in kedar je mogel, prашal: „Niste li čuli strela?“ Se vé, da je vsak rekel, da ne, a mož je potem brž poprijel: „Ker že ravno o strelu govorimo, naj povem“ itd. in povedal je svojo povest, vedno eno in isto.

Tudi naši domači nasprotniki nemčurji vedó „povest“, ktero o vsaki priliki radi in vsakemu pripovedujejo, in ta „povest“ je — čeravno izmišljena, vedno enaka. Tudi tu se prашa: „Ali niste slišali o kakem pretepu ali napadu mirnih popotnikov?“ In če potem vse odkima ali k večjemu reče, da je kje kak pijanec razgrajal, se brž nadaljuje: „Ker že ravno o pretepih in napadih govorimo, bom pri tej priliki povedal povest o zapeljevanji in draženji ljudstva po duhovščini, slovenskih vodjih in narodnih časniki, ktero sem si nalašč za take prilike izmislil in priredil tako, da mora narediti efekt.“ In prčue se stara pesem z istimi besedami, z istim napevom, z isto zlobnostjo, privleče se na sramotni oder

duhovščina, ker dela svojo dolžnost ljudstvu nasproti, potem narodni časniki, voditelji naroda in sploh vse, kar se more doseči, da se le jeza ohladi in zadosti naravnemu nagnenju k slabemu.

Konec prvega in začetek drugega polletja sta bila za naše nemčurje popolna Plevna, po prejetih vdarcih se jim je zasedla kri in nabralo toliko razlitega žolča, da so komaj čakali prilike, ko bi ga iz sebe zmetali po ljudstvu, ki jih je tako na cedilu pustilo, in po deželi, v kateri se jim je pripetila taka sramota.

In glej, tisti duh, o katerem pravijo, da vstreza željam hudobnih ljudi, je dal nekterim pijanem ali morda nalašč zato napojenim surovim kmetiškim fantom v Mostah misel v glavo, da bi za spremembo vsakdanjega enomernega in dolgočasnega dnevnega reda enkrat nekoliko „ponagajali škricem“ — kajti če niso bili podkupljeni nalašč zato, kar bo pa sodnijska preiskava menda že na dan spravila, stavim glavo, da niso nameravali nič drugega, ko to ali pa k večjemu dobiti za liter vina ali žganja, na tepež je težko kateri mislil.

Kako lepa prilika je zdaj, pasti s psokami po deželi in po vsem, kar je narodnega v nji, kako se dá ta „napad“ krasno razviti in raztegniti! Vse, kar se je pisalo po žalostnih dogodbah na Ježici, na Jančah in v Vevčah, mora zopet na dan, da se ogrdi dežela pred vnanjim svetom, ki je še ne pozná. Iz zapletke, ki je trajala komaj dve minuti, se naredi cela vojska, iz par nenavnih prask kar toliko in toliko hodo ranjenih! Čuda le, da ne beremo še o mrtvih, pobitih in zaklanih.

In če bi že tako pretiranje omejili le na en kraj, če bi grdili le eno vas, no — naj bi že bilo. Ali zavoljo par pijancev, ki se — našutani ali ne — vsakih 10 let toliko spoza-bijo, da komu res nekoliko surovo ponagajajo, mora zato vsa dežela, ves narod pod nož tem ljudem, ki med narodom in ob narodu, v deželi in od dežele živé! Za take ljudi še celó ne velja: „Ubi bene, ibi patria — s trebuchom za kruhom“, čeravno je že ta izrek malo časten. Nihče ne onesnaži svojega gnjezda, le en sam tič je, ki to dela, namreč smrdo-kavra, ki pa ni nikjer prav nič obrajtana, čeravno glavo visoko nosi, ker že od daleč preveč smrdi.

Noben hišni gospodar, še celó noben najemnik ali gostač ne spravlja svoje hiše, noben količjak vreden človek ne svoje rodovine in svojega doma pred svetom v slabo ime, še celó ne, ko bi za to imel tehtne vzroke in bi mu ne bilo treba pomagati si z izmišljevanjem, pretiranjem in obrekovanjem. Le naše smrdo-kavre so take, da, pozabivši svojo lastno korist in vstrežajoč le svoji slepi strasti, grdijo slovenske dežele in njihove prebivalce pred vsem svetom, pri tem pa vendar hočejo veljati za prijatelje naroda in domoljube.

Ali je še kdo med narodom našim, ki bi jim to verjel?

Odgovor na to vprašanje najsijajniši je njihov propad pri volitvah, ki bode še čedalje sramotnejši. Pa ne, da bi se potem čudili temu ali se celó togotili.

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Razni drobiž (*species variae*).

Dozdaj smo imeli v zehiti le stanove, ki so toliko imenitni, da Ljubljani bistveno dajo sedanjo obliko in če tudi kolikor toliko drug v drugega segajo, imajo vendar še vsak svoje lastno „bandero“. Je pa še tudi mnogo takih, ki zavoljo manjšega števila nimajo samostalne veljave in so že tudi preveč zapleteni med druge. Naj tu sledi zdaj tudi teh nekoliko v kratkih obrisih.

1. Samica (*avis cafeeosa*). Svet je podoban veliki reki, po kateri je vsakemu človeku plavati. Veliko jih srečno preplava jo in pride do cilja, nekoliko jih vtone in voda jih vrže na breg, nekoliko pa jih celo ostane na bregu, ker si ne upajo ali ne marajo iti v vodo. Zadnji so toraj nekako mrtvi za drugo človeštvo, vsaj svetu ne pomagajo sami naprej. Tako na suhem ostala ali na suho vržena je samica, ki se nabira iz skoro vseh stanov, največ, se ve da, pa iz srednjih in nižih. Morda je bila že srečna ali nesrečna žena, mati ali nevesta, morda jej je prihodnost ka-

zala se v lepem svitu; a po nesreči, po lastni ali drugih krivdi je ostala sama, brez moške ali družbinske naslombe in zdaj stoji kakor nerodovito drevo na širokem polji samotno, ki k večjemu daje s svojim listjem še zavetje in senco pastirjem in ticam, a ne bo zapustilo nobenega plodu.

Čeravno je toraj samica na svetu tako rekoč „čez ostala“, se vendar zna še koristno delati svetu — možkemu in ženskemu — nekaj, da si preganja dneva dolge ure, nekaj pa, da si hrani samotno življenje. Delavna je v mnogem oziru. Tu je postrežnica starim samcem in zakonskim brez otrok, tam zanesljiva potovka, mešetarica in pozvedovalka; tu pri-skrbuje deklam službe, gospodinjam kuharce in dekle, tam nosi v zastavnicu ljudem, ki se sami sramujejo tega; tu prenaša mikavne pošte ženam, možem, gospodom, gospodičem in gospicam, tam zopet se dá najeti za strežnico bolniku in varhinjo mrliču; tu gre kaki gospej hraniti sedež v cerkev, tam gre za pogrebom zadnja z višnjevim predpasnikom. Vsakako je toraj pravi hram raznih skrivnosti, ktere zna tudi res zá-se obdržati in skrivati pred takimi, ki jih ne smejo zvedeti — se ve, le tako dolgo, dokler se to nji koristno zdi in jej kaj nese.

Ni pa vsaka po enem kopitu, toraj se loči v koristno in škodljivo.

Prva je dobra duša, stori dobrega, kolikor more po svojih močéh, je pobožna, a ne hinavka, hodi v cerkev in moli zá-se in za do-brotnike, če mora živeti tudi ob teh; to je blaga duša, ljudje jo imajo radi, ker raje sama trpí, kakor da bi drugim delala nadlego; zato tudi rajši kaj zasluži, kakor za miloščino vzame, dokler more. Ko umre, zapusti, če kaj imá, vse dobrodušnim namenom, ker jej je mar še bolj za dušo, ko za telo. Tako je še vendar po svoji moči vsakako koristna svetu, kteremu, če drugega ne, daje vsaj dobre izglede in ni nikdar ostra sodnica tujih grehov, ampak milega odpustljivega srca.

Vse drugačna je druga, ktera je že plavala po vodi svetá, pa je bila na suho vržena. Ta se grozi svetu, bodi si po pravici, bodi si po krivici, zato tudi sovraži vse in ne želi nikomur nič dobrega. Njen glavni posel je toraj obrekovanje in opravljanje mladih in starih, možkega in ženskega spola vseh stanov, prilizovanje in hlinenje tu, opazovanje in zalezovanje tam itd. Tudi se dá porabiti za take posle, katerih bi pošten človek ne opravljal, in tudi policija ne sme zá-nje vedeti, in služi

O goriških razmerah.

Na važnem mestu stoji goriška narodna stranka na braniku proti laškemu molohu. Znano je, kako lahko se Slovenec polašči, ker se taljanskega jezika v tako kratkem času navadi. Koliko družin se nam na ta način zgubi v Trstu!

Tudi v Gorici polaščevanje napreduje, in bo še čedalje huje napredovalo, ako bo narodna stranka še dalje kazala to žalostno podobo nesloge. V takih nevarnih pozicijah, kakor bi jih imeli braniti goriški Slovenci, je pred vsem treba edinstvi in discipline. Ako prevlada nesloga, zgubili bodo domski ljudje zaupanje v našo stvar, in padli bodo laškim agitatorjem v koš. To bo naraven nasledek teh osebnih bojov, ki so žalibog vsakdanji postali na bregovih Soče.

Kako popraviti to veliko napako? Nam se zdi, da so duhovi na Goriškem toliko razdraženi, da ni mogoče več prave edinstvi doseči. Naj se postavi kdor koli za voditelja narodne stranke, našel bo toliko osebnega nasprotstva, da bo ves njegov upliv podrt in njegovo delo brez uspeha. Najboljša rešitev te neljube zadeve pa bo, ako se združijo vsi rodoljubi celega Primorja v tržaškem društvu „Edinost“ in ako si izberó za glasiló vsega Primorja časnik „Edinost“, Goričani pa naj prepusté začasno voditeljstvo primorske narodne stranke tržaškemu rodoljubu, kakor Nabrgoju, Žvanutu, Janu, Klodiču. Ti možje, ki niso kompromitirani na nobeno stran, bodo najlažje pomirili duhove in postavili slogó v čast, brez sumnje, da bi pri tem iskali osebnih koristi. Goriški narodnjaki so se po svoji neslogi že toliko pregrešili zoper narodno stvar, da morajo za nekaj časa odložiti voditeljstvo primorskih Slovanov, in morda se bodo sami prostovoljno kaznovali s tem, da se bodo brez mrmraju podvrgli sklepom društva „Edinost“, kjer se bo se ve da tudi Goričanov beseda v poštev jemala. Mi vsaj ne vidimo druge rešitve te sitne zadeve, dokler je Slovenija razcepljena in so Goričani vendar bolj navezani na tržaško namestništvo, nego na Ljubljano. Goriški rodoljubi in narodni Hrvatje v Istri naj se vpišejo v društvo „Edinost“, in to naj skliče v kratkem shod ter naj se poprime or-

ganizacije, oziroma reorganizacije narodne stranke v Primorji. Po takem pristopu ne bodo Goričanom usta zavezana, mogoče, da bodo prav nasveti Goričanov v „Edinosti“ odločevalni; zabranila se bo le nesloga na Goriškem, ker kandidati, po „Edinosti“ priporočani, bodo imeli neko opravičenje pred slovenskim narodom, in kdor se bo njim upiral, smatral se bo za nasprotnika naroda, kar pa o „Slogi“ ni veljalo, ker je zastopala le majhen del primorskega slovanstva, ter še na Goriškem, kakor je volitev pokazala, ni zamogla prodreti s svojim kandidatom. „Edinost“ pa je s svojim slovenskim kandidatom sijajno zmagala v Trstu, pa tudi v Istri dober začetek naredila za slovenskega kandidata Klodiča. Ker „Edinost“ tako že dela za Trst in za Istro, naj se pridruži še Goriška, da bo vse primorje zastopano v tem vrlem društvu.

Ta nasvet podajamo našim goriškim prijateljem in rodoljubom v prevdarek, kakor je očitno, iz zgolj narodnih ter brez vsakih sebičnih namenov, brez vsakih osebnih simpatij ali antipatij.

O iztočnih zadevah.

(Izvirni dopis.)

Pred veliko rusko vojsko, začeto 24. aprila 1877, in za Rusijo končano z mirskim dogovorom v San Štefanu, so vsi nemški, madjarski, francoski osobito pa angleški vrage Slovanstva svet strašili z ruskim državnim finančnim bankerotom, sledečim gotovo neposredno za vojsko. To vest so širili njih listi nekaj po povodu nepoznanja notranjih ruskih razmer, že bolj pa iz hudobnega namena, Rusiji onemogočiti uspehe za časa vojne potrebnih posojil, ter tako jo odvrniti od vojske, ali pa jo spraviti v velike denarne zadrege med vojskino kampanijo, kar bi bilo prisililo Rusijo s Turčijo skleniti poslednej in angleškim kramarjem ugodni, sebi pa pogubni mir. Žalibog, da jih obrekovanja, če tudi neso dosegla prvotnega namena, niso bila popolno brezuspešna; ruski papirni rubel in drugi ruski denarni papirji so bili med vojsko močno pali v veljavi. Spletkami zavlečevali njeni začetek, in po skončanju Rusom grozili z vojsko in kolikor časa

Na drugi strani so angleški zviti diplomati s političnimi spletkami skušali podaljšati čas, v katerem je morala Rusija imeti vojsko na vojnem stanju, s tem, da so z raznimi političnimi bilo mogoče odlašali shod evropskega kongresa. S tem podaljšanjem vojnega časa so hoteli Angleži spodkopati rusko finančno stanje, ako mogoče priversti Rusijo do popolnega finančnega poraza; ter tako vsaj za mnogo let vničiti ves ruski vpliv na iztoku in zabraniti osvobodjenje balkanskih Slovanov od turškega jarma. Hvala Bogu, se te želje slovanožrtcev niso izpolnile. Rusija je imela mnogo več sredstev na razpolaganje nego so mislili v zapadu in še nikakor niti bila prisiljena, seči po poslednjih sredstvih svojih dohodkov; zraven se je pa zavoljo rodovitnih let v Rusiji mnogo žita prodalo v tuje dežele in velike množine denarja dobilo v deželo. To in za Rusijo še dosti ugodne politične razmere v orjentu so provzročile, da zdaj kljub nihilističnih rovanj, ktere pa bodo, kakor je upati kmalo zatrte, celo cena ruskega papirnatega denarja in drugih ruskih državnih veljavnih papirjev in ruski vpliv na vshod v tej razmeri raste, kot angleški vpliv pada. Turki sami spoznavajo dan za dnem bolje, da angleška politika ne dela za blagor otomanske države, temuče skuša le kolikor mogoče naj več dobička angleški kupčiji izvleči iz orjentalnih zmešnjav. To spoznanje v turških državnih krogih se je posebno utrdilo vsled poslednjih dogodkov v egiptovskem delu; in nasled tega je, da je sultan poklical pregnanega, Rusom prijaznega Mahmud Nedima pašo iz Male Azije v Carigrad, in se pričakuje kmalo njegove naznačenje velikim vezirjem. Ta paša je ob času ustaje Hercegovincev in Bošnjakov svetoval Turkom se pobotati neposredno s kristjanskimi slovanskimi podaniki, zboljšati njih stanje, ter tako se izogniti veliki vojski z Rusi.

Ali takrat so Angleži dosegli s svojimi intrigami njegovo odstranjenje od državnih poslov, in mesto njega naznačenje Midhad paše za velikega vezirja, kateri je podpihovan od Angležev, na njih pomoč se zanašaje prišel za Turčijo osodopolno vojno. Povišanje ruskega vpliva je jako važno za balkansko Slované, ker omogočuje Rusom ob ugodnih časih doseči razne priboljške še turškemu geslu podvrženih

dobro neke vrste „gospodom“, katerim streže tako, kakor lovcu pes, ki mu priganja divjaščino.

Neka vrsta je pa, ki ne špekulira na človeško meseno poželjivost, ampak le na denarno mošnjo. Če ima sama kaj, posojuje na strašne obresti, če pa tega ne, je mešetarica ali posredovalka med „dajalci“ in „jemalci“ in vleče od tega navadno ravno toliko, kolikor plačuje „jemalec“ obresti. To pa res tudi zasluži, ker zna izvohati oderuhom in oderuškam najlepši plen. Včasih se pripeti, da pri vsem tem pride sodnija ali vsaj policija vmes, pa nobena veliko ne opravi, ker ta vrsta žensk je že taka, kakor jež ali želva (šildkrota), ki se proti vsakemu sovražniku hitro zavije — če v drugo ne, v hinavstvo in tajenje. Zadnji dve se morate toraj vsakako šteti med škodljive živali.

2. Branjevka (mulier popularis et liberalis). „Popularna“ se imenuje zato, ker jo vsak otrok pozna in rad ima, priimek „liberalna“ pa jej gre zato, ker ima pri nji vsak enako pravico, vsak vse dobi, da ima le denar. Prihaja večidel iz nižega stanu, je omožena ali ne, in če ni, je bila vsaj enkrat tudi mlada. Izobražen je pri nji posebno jezik in to v

obojem pomenu besede. Da-si je rojena slovenka, se je počasi naučila vendar tudi nekoliko nemščine, morda celo par laških besedi, obojega vsaj toliko, da zna hvaliti svoje blaga in povedati, koliko velja. Tem bolj je pa njen jezik razvit v drugem obziru, teče jej gladko, kakor namazano kolo, ker ne prodaja le blaga, ampak tudi novice — resnične in izmišljene. Dokler ni bilo časnikov, je bila ona edina zaloga dnevnih novic, a še zdaj je hitrejša od časnikov, vzlasti o rodovinskih zadevah in škandalozni kroniki. Zalogo vsega tega dopolnjuje po raznih zvezah, ktere ima z vsemi stanov, zato vidiš pri nji stati ne le kuharice in drugih žensk nižega stanu, ampak tudi višje gospé in gospode vsakovrstne starosti — nekaj iz tega namena, nekaj pa tudi iz drugega. Razen kupčije, od ktere davek plačuje, ima še drugo nezadavkano obrtnijo, namreč manjšo ali večo zastavnico in posojilnico, a ne spod 5 od sto — na mesec. Zakaj ne? Saj ona nikomur ne ponuja, marveč ljudje prihajajo k nji in jo prosijo, toraj stori le dobro delo, če komu iz zadrege pomaga. Pri tem se jej pripeti, da tu in tam kaj zgubi, če posodi na brado ali lepe obljube, ker ni vse že v mošnji, kar je obljubljeno, in je med gospodo veliko

sleparjev; če se jej pa kaj tacega pripeti, že skrbi za to, da se odškoduje na drug način, namreč da „lumpa“ spravi v kolikor mogoče slabo ime po vsem mestu, kar jej je tem lažje, ker ima obširno znanstvo med vsemi stanov. Za take zgube se odškoduje pri drugih, ker z obrestmi poskoči brž za en odstotek in tudi vsakemu pové, zakaj.

Brlog svoj ima kolikor mogoče na očitnem kraju, toraj pod svojim „štantom“, v svoji „štacuni“, na trgu okoli vodnjaka in v kaki veži zadnje je že tako navadno, da na glavnem trgu je že ni veže ne ulice, v kateri bi ne bila nastavljena branjevka s kakoršno koli robo. Zato se sme po vsi pravici primerjati s pajkom v človeški obleki. V javnem in političnem življenji nima prave veljave; če dosti davka plačuje, je k večjemu volilka za kupčijsko zbornico, za katero pa skoro brez izjeme daje glas svoj narodnjakom. Vpisana je v verske bratovščine, pa tudi v kako drugo, n. pr. katoliško društvo, in če zna brati, se naroči na kak slovenski časnik ali ga vsaj bere. Prihaja pa tudi knarodnim veselicam in takrat mošnje nima zadržane, če se more kaj pokazati.

Tako živi dan za dnevom in če ljudje slutijo, da ima kaj v škrinji ali hranilnici, tudi

Slovanov poprek evropskih diplomatov. Kako se stvari dalje razvijo, bo nas najbolje podučila bodočnost, upamo da Slovanstvu v prid.

Na vsak način se motijo oni, ki mislijo, da bo Rusija kedaj pripustila izhodno Rumelijo samovoljnosti turški; nasprotno bo ona neprestano srpim okom opazovala vse dogodke v Rumeliji ter varovala slovanski element pred vsakim nasiljem, naj bi tudi vse druge vlasti podpirale Turčijo. Ker so tudi grške in albaanske provincije za Turčijo že dvomljive postale, zamore se reči, da je evropska Turčija omejena na Carigrad, kakor je bilo nekdanje bizantinsko cesarstvo kratko pred svojim padom v roke krutih Osmanov. Turčija ne živi, ampak le še vegetira, dokler jej dovolj to skromno življenje še dovelj. Ne znam tedaj, je-li ironija, je-li samoprevara, je-li drzno preziranje resnice in slepljenje nevednega občinstva, ako angleški ministri govorijo o reformah v Turčiji, in izrekajo upanje, da si bo ta država še kedaj na noge pomagala?

Nasprotno nikdo ne dvomi, da je poraz turškega gospodarstva v Evropi le vprašanje časa, in da njih gospodstvo tudi v Aziji od dne do dne peša in hira.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 23. julija.

O notranji situaciji v Avstriji piše „Golos“: „Propad tako imenovane ustavoverne stranke v Avstriji je dogodek nenavadnega političnega pomena. Silno komplicirani mehanizem se je v Avstriji mogel le vsled sporazumljenja nemških liberalcev z Madjari z njihovim gospodstvom nad vsimi drugimi avstrijskimi narodi obdržati. Liberalizem nemških ustavovercev in radikalizem Helffyjev, Simonyjev in drugih je obstajal v tem, sistematično zapreči Slovanom, državljanom ustavne države njih sodelovanje v političnem življenju. Z vsemi sredstvi so se lotili slovanske in neslovanske federaliste pred svetom kot nazadnjake in klerikalce, kakor sploh vse pochniti pred Evropo, kateri se niso dali ponemčiti ali pomadjariti k blagru in radosti dveh političnih strank, kateri ste si vso vladno silo osvojili. Resultata tega sporazumljenja in iz njih sledeče državno

gospodstvo, pa niso mogli zadovoljiti skoro nikogar. . . Ni čudno če so se avstrijski volilci te modre politike prenasitili in spoznali potrebnost se osvoboditi od gospodstva ustavovercev. Na ta načrt je izhod poslednjih volitev lahko razumljiv. — Kakošna politična kombinacija ima nadomestiti sedajni red, to se še ne more soditi; vsakako bodo potrebovali novih mož, in si smemo misliti, da presvitli cesar Franc Jožef ne bo poklical na vlado političnih faktorjev, pripravljenih interese cesarstva žrtvovati Madjarjem in Nemcem.“

„Glas Črnogorca“ pa pravi: „Dosedaj vladajoča stranka v Avstriji, ustavoverci so popolnoma ponižani, kaže se, da so njih dnevi že šteti. . . Čehi so dali zopet, kakor že mnogokrat, posnemanja vredni izgled drugim Slovanom. Na novo so pokazali, da so samostojno, energično in življenja zmožno ljudstvo. Tak narod ima gotovo bodočnost.“

V Bukovini, v deželi, kjer mandati cvetijo (im land, wo die mandate blühen), je bil izvoljen minister Horst za državnega poslanca.

Pravijo, da pride za škofa v Briksen dr. Gruscha, vojaški škof. Po imenu soditi, mora biti kak Čeh.

Mladočeški shod ima biti 14. sept. Dr. Eduard Gregor prav živo agitira zoper Staročehe, ker je pri volitvah propadel nasproti staročeškemu kandidatu. Obžalovati bi bilo, ko bi se razpor med Čehi zopet raznetil.

Skrejšovsky bo opustil svoj list „Brousek“ in bo začel izdajati nov list z imenom „Slovansky listy“. Mož pa nema nobene stranke za seboj, izvzemši morda stavce svoje tiskarne, zato tudi s tem listom ne bo veliko vode skalil. Čehi so politično izurjeni in vedó ceniti narodno disciplino.

Naša ministerska kriza neče priti v tok. Stari ministri za sedaj še ostanejo, akoravno jih vse stranke od leve in od desne dragajo, naj vendar enkrat odstopijo. Kedar se snide državni zbor, naredila se bo že taka atmosfera okoli sedajne vlade, da Stremayr in Glaserji ne bodo mogli več v njej živeti.

Graška „Tagespost“ je prinesla nedavno izrezek iz nekega pisma grofa Hohenwarta, kjer bi bil imel on nekemu pisati, da nikakor ne misli vstopiti v ministerstvo Taaffejevo. Zdaj pa Hohenwart objavlja, da je vse to laž,

in da takega pisma nikoli ni pisal. Lepi žurnalisti taki, ki si kar falzificirana pisma delajo, in tako ljudi obrekujejo!

Vnanje države.

Bolgari imajo že svoje prvo ministerstvo, ki je sestavljeno tako: Burmov, predsedstvo, notrajne zadeve, nauk in bogočastje; Grekov, pravosodje; Načević, finance in trgovino; Balabanov, vnanje zadeve; Parincov, vojsko. Samo poslednji je Rus, drugi so vsi Bolgari.

Odšla je bolgarska deputacija k ruskemu caru, da se mu zahvali za mnoge dobre, ki jih je Bolgarom izkazal.

Na **Laškem** je vlado nastopil minister Cairoli kot predsednik. On povdarja, da se bo držal narodnostnega načela; to pa pomeni vojsko zoper Avstrijo, kajti Cairoli je bil sam Garibaldinec, in pripada k stranki „irredentarjev“. Da Cairoli res predstavlja vlado zunajne akcije, to nam priča njegovo opozorenje na Tunis. On pravi, da ima Italija v Tunisu velike interese zastopati, to se pravi po domače: Italija bi rada pograbila deželo Tunis, kakor so Francozi Algier vzeli. Zastran Egipta hoče Cairoli v rezervi ostati, ker si ne upa nasprotovati Francozom in Angležem. Morda bo tudi nasproti Avstriji v rezervi ostal, dokler ni upanja, da bi mu kdo pomagal osvojiti si Trento in Trst.

V zadevah **Egipta** sta se podala francoski in angleški poročnik k turškemu sultanu, ter sta mu zagrozila, da se bo Egipt od Turčije odtrgal, ako sultan ne sprejme programa Chaireddin paše, vsled kterega se oblast sultana do Egipta nekoliko omeji in skrči. Sultan se je te grožnje zbal, in je potrdil program Chaireddinov, in ta ostane tedaj še naprej veliki vezir.

Ministerske krize so sploh na dnevnem redu v Turčiji, v Rumuniji, v Avstriji, v Srbiji, in v Greciji.

V Greciji se kaj jezé, da jim Turki nečejo z lepa nič dežele odstopiti. Vedno grozé z vojsko, pa si je vendar ne upajo prav začeti.

V **Vratislavu** na Nemškem je bil v državni zbor voljen socijalist Hasenclever. Tedaj vse preganjanje socijalitov nič ne izdá, pridobivajo si še vedno tal v nemških mestih.

Domače novice.

V Ljubljani, 24. julija.

(Letno poročilo I. mestne ljudske šole za dečke) nam pové: Razredov je bilo 5, učiteljev je bilo 6, učencev pa 401, med njimi 348 Slovencev in 36 Nemcev, dokaz, da je Ljubljana nemško mesto.

(Gosp. Ljudevit Grilca), naš mladi slikar, je ravnokar dovršil krasno portretno podobo ljubeznivega dvehletnega dekletca, hčerke nekega tukajšnjega odličnega narodnjaka. Delo po vsem kaže lep talent in nadejati se je, da bode ta naš rojak kedaj delal veliko čast naši domovini in samemu sebi. Želimo in upamo, da se prijatelji slikarstva in osobito naši uplivni možje posebno ozró na g. Grilca, kadar se bode določevalo o umeteljskih štipendijah ter mu naklonijo pomoči, da se mu bode moči nadalje izobraževati. Umotvor mladega našega umetelnika je razpostavljen pri zlatarji g. Mačku na mestnem trgu poleg rotovža, kjer ga lahko vsakdo vidi na svoje oči ter se tako osvedoči, da je naša sodba o tej podobi popolnem pravična in izmerna.

(5 ustanov (štipendij) za kranjske slepe) na učilnici v Lincu je za prihodnje šolsko leto izpraznjenih. Take štipendije morejo dobiti

ona to kmalu čuti, ker sliši „mamka“, „tetka“ itd. spredej in zadej, a zvé tudi, da jej ista usta, kedar jih ne more slišati, reko „stara kavka“, „copernica“ in še grje ter da komaj pričakujejo, da bi jo nesli k sv. Krištofu. Kedar se stara, če nima svojih otrok ali opravičenih dedičev, se jej prilizuje čedalje večje število žlahtnikov, za ktere morda prej še vedela ni, a ona je tudi tako svojeglava, da, ko umre, dobé njeno zapuščino čisto tuji ljudje, dobrejnih zavodi, sploh je obrnena bolje, kakor da bi se „žlahtniki“ trgali in sovražili za voljo nje. Ona že sama svet dobro pozna, ker ga je lahko spoznala, toraj se spravi v večnost po svoji najboljši vesti in tako je po njeni smrti vse v redu, kakor je hotela.

3. Fabriška delavka (laborator femininus). Tukaj že stopimo v pritlične ali podstrešne prostore po zadnjih kotih mesta, kjer ni nič gosposkega kakor le kaka ženska cunja, nobene priležnosti, ampak vse spi na kupu, otroci in odrasli, ženske in moški v ozkih prostorih, da se komaj diha. Morda je kje, če je zaslužek dober in življenje redno, še kaj boljše, ali splošno ne, — če ni postranskega zaslužka. Kaj je pa ta „postranski zaslužek“, smo že obširneje omenili. Sploh se začne tu

človeška reva in gnjiloba, ktere ne bomo tu še obširneje popisovali.

K temu stanu spada tudi „cigararca“ (Venus ultraliberalis). Ta je pridobitev novejšega časa in čeravno z izdelovanjem smodek pomaga povišati državne dohodke, vendar tudi izdatno polni tudi v prejšnjem oddelku omenjeni stan. Sama pa se sestavlja nekaj iz kmetijskih deklet z okolice ljubljanske, ki zvečer domu gredé včasih dobe kako možko spremstvo, nekaj iz mestnih deklet, o katerih je po bič 5 let nekdanj prašal, če so res žene soldatov, in iz poslov, katerim se plača v službi po hišah za delo premajhna ali nadzorstvo presitno zdi; k tem pridejo še nezreli otroci, ki pa v tej družbi postanejo le prekmalu zreli; vodstvo deželne bolnišnice vé največ o tem. Kakor povsod, so tudi tu stare in neobčutljive, katerih se nobena reč več ne prime, a ravno zato so učiteljice mlajšim ali pa jih zavidajo, kakor jim kaže. Iz teh elementov je sestavljena „cigararca“, toraj je ne bomo dalje opisovali, ampak prepuščamo vsakemu, naj si misli o nji, kar hoče. Le to bodi opomnjeno, da se tu veliko govori o revščini. (Dalje prih.)

kranjski revni, pa na telesu in umu zdravi otroci (dečki in deklice) vsaj 7 let, pa ne čez 12 let stari. Starši ali varuhi tistih otrok imajo prošnje do 15. dne avgusta vložiti c. k. deželni vladni in sicer na deželi bivačji po dotičnem c. k. okrajnem glavarstvu, v Ljubljani pa po mestnem magistratu. Prošnji se mora priložiti krstni list, ubožni list, spričalo cepljenih koz, spričalo zdravnikovo, da je otrok zdrav in po svojem umu odgoje zmožen. Kdor tako ustanovo za več let dobi, mora seboj prinesiti nedeljsko in praznično obleko, 3 srajce, 2 para nogavic, 2 para čevljev in nekoliko rut; stariši ali varuhi pa ga morajo do Ljubljane pripeljati, od koder ga na gornje Avstrijsko peljejo.

(Cerkveno). Na razna vprašanja, bode-li duhoven, ki je zaradi reda in ljubelega miru svoje duhovske brate v „Slovenca“ (VII, 64) svaril pred samolastnimi novotarijami v dosedanji očitni službi božji, kaj govoril na odboj v „Cerkvenem Glasbeniku“ (II, 7), naznanja on, da se dobrovoljni svēti nikoli nikjer nikomur ne vsiljujejo, nikar že odbijajo napadi na nje ali celó na reči, o katerih v njih nobene govora ni.

(Umrl) je č. gospod M. Slapnik, župnik v Pobrežju na Gorenjskem, in je bil že včeraj pokopan.

Razne reči.

— Iz Loke se poroča, da je dr. Krauss, za čegar ozdravljenje je bilo že nekoliko upanja, zopet huje zbolel in sicer tako, da bo prav težko kaj ž njim. Vnela se mu je že možganina mrena in rana na glavi se mu naprej gnoji, ljudje pravijo, da bo komaj do konca tedna živel. — Od hudodelnikov imajo še le enega zaprtega, pa se še o tem ne vé, če je pravi ali ne. Na sumu pa je več oseb. Preiskava se nadaljuje z vso marljivostjo, v rokah jo ima v teh rečeh posebno izvedeni gospod dež. sod. svetnik L. Ravnikar.

— Imenovanje. Čast. gosp. Ivanetič je imenovan za vojaškega kaplana in poklican v Bosno.

— Iz okolice ljubljanske se nam piše: „Dobil sem v roke letno poročilo ljubljanske gimnazije in se res čudil, da je v njem tako malo število kmetiških sinov. V neki fari blizu nas je bilo n. pr. pred 20 leti 25 učencev na gimnaziji, letos sta le dva in to v nižih šolah, v višjih nobenega. Tista fara ima veliko duhovnov, a mlajših ne več, ter drugih mož, ki jej po svetu čast delajo. A naraščaja ni, že več ko 10 let ni bilo tam nobene nove maše in je tudi toliko časa več ne bo. Tudi drugih mož za svet ni več, še učitelja nobenega ne. Pa tudi z drugih krajev je študentov čedalje manj in zakaj? Prvič zato, ker je duh časa tak, da dijaki, dovršivši šole, preradi zvrnejo in ne postanejo to, za kar so jih starši namenili in v šolo dali; drugič, ker je vojaška postava učenju neugodna in pretrga študije kmetijskega sina, ki ne more s sedmim letom iti v šolo; tretjič splošno obuboževanje kmetijskega stanu po silnih davkih in čedalje večja dragina po mestih; četrtič preveliko ponemčevanje po malih in srednjih šolah, zavoljo kterega sin kmečkih starišev ne more dohajati meščanskih sinov in zaostaja, to pa njemu pogum, staršem pa veselje jemlje, ker obupajo nad tem, da bi s sina moglo postati kaj prida.“ — Ta dopis se nam tako resničen in važen zdi, da bomo prihodnjič o njem več spregovorili, ker to ne velja samo o ljubljanski okolici, ampak o vsi deželi.

— Okrožnica kmetijskim podružnicam kranjskim zaradi izvršitve deželne postave od 26. svečana t. l. Deželni odbor je občinam razposlal okrožnico, s katero jim naznanja, da je postava za omišljenje plemenskih bikov od Nj. veličanstva cesarja 26. dne svečana t. l. potrjena in da tedaj županstvom dohaja dolžnost, kar brž skrbeti za to, da se ta postava v vseh kranjskih občinah po propisih izvrši. *) Ob enem je pa deželni odbor se obrnil s prošnjo do družbe kmetijske, naj tudi ona za svojo stran po podružnicah svojih pripomore, da se občine vnamejo za to deželi prekristno napravo. Odbor družbe kmetijske je to rad storil in ravnokar odborom kmetijskih podružnic razposlal to-le okrožnico:

„Častiti odbor! Sl. deželni odbor je družbi kmetijski z dopisom 24. junija t. l. št. 1555 izročil več iztisov one okrožnice, ki jo je županstvom na Kranjskem razposlal v ta namen, da začne izvrševanje postave od 16. svečana t. l., ktera zapoveduje županstvom, da skrbijo za to, da si vsaka občina omisli potrebno število dobrih plemenskih juncev.

V navedenem dopisu pa sl. deželni odbor izreka prošnjo, naj bi tudi družba kmetijska po vsi svoji moči pospeševala to važno zadevo in naj centralni odbor se obrne do podružničnih odborov, da bi oni županstvom kar največ morejo z dobrim svetom in če treba tudi dejansko na roke šli.

Izpolnovaje to željo deželnega odbora pošilja podpisani odbor v privitku častitemu odboru ono okrožnico s prošnjo za prav krepko pripomoč o tej za živinorejo našo velevažni zadevi, ktero je kmetijska družba sprožila prvokrat v občeem zboru 22. novembra 1876. in potem dalje tako pospeševala, da je z najvišim sklepom 26. svečana letošnjega leta postala deželna postava.

Ta naprava je za našo deželo nova, in prav zato je treba, da jej inteligentni kmetovalci z dobrimi sveti in prepričalnimi razjasnili vseljavo lajšajo.

Če žebec ne sme se spuščati, ki ni po komisijskem ogledu dobil licence za to, bi bil pač očitno in neizmeren dobiček za živinorejo, če enaka postava obvelja tudi za junce. Vsak umen živinorejec vé, da je na dobrem juncu in žebcu za dober zarod največ ležeče. In če imajo celó v Švajci, kjer je sploh živinoreja na najvišji stopinji v Evropi, tako postavo, da smejo za plemo spuščati le po posebni komisiji potrjene junce, in da morajo občine imeti za vsacih 100 krav vsaj enega bika za plemo, mora to našim gospodarjem najbolji dokaz biti za potrebo enake postave tudi pri nas, kjer je živinoreja še na nizki stopinji.

Če skupni nakup dobrega plemenskega bika posamezne gospodarje, ki imajo krave, tudi nekoliko goldinarjev stane, naj pomislijo, da jim dobiček po takem biku prirejenih več h in lepših telet koj povrne oni strošek, in nazadnje, ko junec ni več za plemo in se mesarju prodá, povrne se jim s tem nekoliko kupnih stroškov za krmo juncevo, čegar gnoj je pa tudi nekaj vreden, ki jim zmanjšuje stroške vzdrževanja junca.

Naj bi naši kmetovalci ne prezrli resnice, da naši kranjski kmetovalci imajo v hlevu največji zaklad, kateri more, ako ga umejo ukoristiti, zelo oprešanemu našemu kmetijstvu na noge pomagati.

Da bodo gospodje odborniki častite podružnice izvedene živinorejce svojega okraja tako podučevali in pripomogli k hitri izvršitvi

*) Nadjati se je in želeli, da tudi na Štajarskem kmalu dobijo enako postavu.

ttega, kar postava od 26. svečana t. l. za neizmerno korist deželi naši zaukazuje, na to gré pričujoča prošnja podpisanega centralnega odbora, ki bode tudi rad pripomogel občinam, kar je v njegovi moči, da se po celi deželi kmalu izvrši gori navedena postava.“

Glavni odbor c. k. družbe kmetijske v Ljubljani 15. julija 1879.

Baron Karol Wurzbach.

Dr. Jan. Bleiweis.

— Strašna lakota v Kini. Ruski list „Golos“ pripoveduje: Poročila, ki jih donašajo ruski trgovci iz Kine, pravijo, da je tam strašna lakota, in da pomrje na stotisoče ljudi. Ljudje cepajo na cestah in vmirajo v groznih bolečinah. Ljudje jedó mrličje, pa napadajo tudi žive ljudi, jih raztrgajo in pojedó. Vjeli so be-rača, ki je imel v mavhi kos otročjega života. Ko so ga spraševali, je obstal, da že več časa živi ob človeškem mesu, ker se mu do mrličev gabi, in jih ne more prebaviti. Neki mlad mož se je zgovoril s svojim očetom, da sta ubila nevesto, oziroma sinaho, in razdelila med sabo njeno meso. Očetje moré svoje otroke, in otroci svoje starše. Take groze in žalosti še ni bilo, kar svet stoji. — Če je vse to res, dostavljamo le: Bog pomagaj! Ali bi ne mogle evropske vlade nekoliko v pomoč prihiteti, kedar že kitajska vlada nič ne stori? Človekoljubu se srce v životu obrača, kedar tako poročilo bere! Vsmilite se, dobri ljudje, ki kaj imate! Vsmilite se vladarji in državniki! Vsmilite se ljudski poslanci in spominjajte se teh revežev v javnih zborih, kajti kdo nam je porok, da se še nam kaj tacega ne pripeti!

— Dobrosrčnost cesarjeviča Rudolfa. Cesarjeviču so dali za adjutanta lajt-nanta B., ki je bil povsem izgleden vojak, samo reven od doma. Tedaj si tudi ni mogel dobregra konja kupiti, ampak imel je tako slabega, da z njim cesarjeviča nikoli ni mogel dohajati. Ko carevič Rudolf to vidi, podaril mu je lepega konja, in ko je zvedel, kako je lajtnant reven, odločil mu je še iz svojega premoženja mesečno doklado.

Telegrafične denarne cene 22. julija.

Papirna renta 66.75 — Srebrna renta 68.20 — Zlata renta 78.60 — 1860letno državno posojilo 126.27 Bankine akcije 822 — Kreditne akcije 270.60 — London 115.80 — — Ces. kr. cekini 550. — 20-frankov 9.20

Denarstvene cene 21. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	67.05	67.20
5% renta v srebru	65.25	68.40
4% renta v zlatu (davka prosta)	78.85	79. —
Srečke (lozi) 1854. l.	116.25	116.75
„ „ 1860. l. celi	126.50	127. —
„ „ 1860. l. petinke	129.25	129.50
Premijski listi 1864. l.	158.75	158.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96. —	—
Ogrske po 5%	87.25	88. —
Hrvaške in slavonske po 5%	87. —	—
Sedmograške po 5%	84.75	85.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	832. —	834. —
Unionske banke	89.25	89.50
Kreditne akcije	258.80	259. —
Nižoavstr. eskomptne družbe	798. —	802. —
Anglo-avstr. banke	125.75	126. —
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	168.50	169. —
Tržaške „ 100 „ k. d.	119. —	120. —
„ 50 „ „ „	61. —	63. —
Budenske „ 40 gl. a. v.	34. —	34.50
Saimove „ 40 „ „ „	43. —	44. —
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	36. —	36.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	37.50	38.25
St. Genois „ 40 „ „ „	37.25	38. —
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	32.50	33.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	30.50	31.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.50	5.51
Napoleonsd'or	9.20	9.20